

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീമാൻ വേംകടനാഥാർയഃ കവിതാർക്കികകേസരീ |

വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

കവിതാർക്കികസിംഹ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്ര
ശ്രീമദ്വേദാന്തദേശിക വിരചിതം മഹാകാവ്യം

|| യാദവാഭ്യുദയഃ ||

|| ഭാവിംശഃ സർഗ്ഗഃ ||

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness *śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam*

*This was typeset using skt and T_EX for Malayalam.

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ യാദവാഭ്യുദയഃ ॥ ॥ ഭാവിംശഃ സർഗ്ഗഃ ॥

അഥ ദേവാനിവാഹുതാനരദേവാനഭാഷത |

ദേവദാനവസാമാന്യദൈവതം ദേവകീസുതഃ || 22.1 ||

ഏഷ വഃ ക്ഷമാപതിഃ ശാസ്തി വിധാതേവ പ്രജാപതീൻ |

മഹേന്ദ്ര ഇവ ധർമ്മേണ സുധർമ്മാമാസ്ഥിതഃ സ്വയം || 22.2 ||

ശേഖരീകൃതഭൂഭാരഃ ശേഷത്വേന വിഭോഃ സ്ഥിതഃ |

വേദയത്യയമാർയോഽപി മിത്രഭൂതാനമിത്രജിത് || 22.3 ||

വയം ഭവന്തോ യേ ചാന്യേ മഹാന്തഃ സർവ്വ ഏവ തേ |

വിശ്വഗുപ്തൗ ജഗത്കർത്രൗ വിനിയുക്തൗ വിഭൂതയഃ || 22.4 ||

തദസ്മാഭിരവസ്ഥേയം ധർമ്മവർമ്മനി ശാശ്വതേ |

ബിഭ്യാദ്ഭിരനഘാദേശാഭജ്രാഭിവ സമുദ്യതാത് || 22.5 ||

ഭിഷന്തഃ ഖ്യാതനാനാനോ നാമശേഷാസ്തഥാഽപ്യസൗ |

സമുദ്രവസനൗ വിഷ്വക് താമസൈരവകുൺഠിതൗ || 22.6 ||

അസകസ്തുരികാ ഭൂമിർഭവതാം ബാഹുശാലിനാം |

അജുഗുപ്സാപദം ന സ്യാദസദ്യുത്തിമലീമസാ || 22.7 ||

ശംകിതപ്രചയഃ ശേഷഃ ശത്രുണാം ശുഷ്മണാമിവ |

ആയതൗ സുഖമിച്ഛദ്ഭിർന്ന യുക്തഃ ക്ഷന്തുമീശ്വരൈഃ || 22.8 ||

അതസ്ത്രാണായ സാധുനാം ദുഷ്കൃതാം ദമനം ക്ഷമം |

കഡംകരീയരോധോ ഹി കലമാത്സേധകാരണം || 22.9 ||

പുഷ്യതാം പാണ്ഡരം ഛത്രം പുണ്ഡരീകമിവ ശ്രിയഃ |

ധർമ്മോഽധർമ്മശ്ച നാന്യോഽസ്തി രക്ഷണോപേക്ഷണേ ഭൂവഃ || 22.10 ||

പൂർവ്വപൂർവ്വനരേന്ദ്രാണാമുച്ഛരിഷ്ടമപി മേദിനീ |
സോമപീഥിനയാദ്ഗ്രാഹ്യാ സ്വധർമ്മാധരമാസ്ഥിതൈഃ || 22.11 ||

അവിവേകവിഭാവർയാം ധർമ്മമാർഗ്ഗമപങ്കിലം |
ദ്രഷ്ടും ദീപ ഇവ നൃസതോ നായകേന നയാഗമഃ || 22.12 ||

അവലംബ്യ ജഗദ്ധാതുർഹസ്തമാഗമവിഗ്രഹം |
സ്വയമുദ്ധരതാത്മാനം സ്വൈരം പാതാലപാതിനം || 22.13 ||

വ്യസനാസാരവേഗാനാം വാരണം ന പ്രകൽപതേ |
ഉപദേശൈരനാർയാണാമുത്താനച്ഛത്രസന്നിഭൈഃ || 22.14 ||

പണ്ഡിതപ്രഹതേനൈവ സത്പഥേന സദോദിതാഃ |
വിഷമേഷു സ്ഖലന്തോഽപി ന ദുർഗ്ഗതിമവാപ്സ്യഥ || 22.15 ||

ഭൂപരിക്രമണാദന്യാ ഭവതാമതിഭാസ്വതാം |
തമസാമിവ ശത്രുണാം നിരാസേ കീദൃശീ ക്രിയാ || 22.16 ||

ജിഗീഷുണാം ച യുഷ്മാകം ന ജേതവ്യപദേ സ്ഥിതം |
കൗരവൈരനുകൂലാനാം വിപാകൈരിവ കർമ്മണാം || 22.17 ||

അവരോധ്യാഃ സ്വയം ദക്ഷൈരക്ഷിപദ്ഭിരനേഹസം |
കരിണാം കർണ്ണഡോലാഭിഃ കമ്പിതാ ഇവ സമ്പദഃ || 22.18 ||

നീതിപദ്ധതിരക്ഷോഭ്യാ ഭവദ്ഭിരധിഗമ്യതാം |
നിയതാ സ്വർഗ്ഗസൗധസ്യ നിഃശ്രേണിരിവ ശാശ്വതീ || 22.19 ||

ഖലത്യാഗഃ സുഹൃത്പ്രാപ്തിരിതീദം കവചഭയം |
വഹധം മന്ത്രദേഹസ്യ ഭേദം പരിജിഹീർഷവഃ || 22.20 ||

ധാതൂനാമിവ കോപേഷു പ്രകൃതീനാമചേതസാം |
പാതുമർഹഥ പർയാപ്തം പ്രസാദനരസായനം || 22.21 ||

അനീതിമദിരാം തൃക്ത്വാ ലോഭാദിവിഷദൃഷിതാം |
അഗദംകാരമാദധ്യം പ്രജ്ഞാഽമൃതമനുത്തമം || 22.22 ||

ലുലിതാശേഷസന്മാർഗ്ഗം ലോകവേദവിരോധിനം |
പരിത്യജത ദുർമ്മാനം പാഷണ്ഡമതജീവിതം || 22.23 ||

ഗുണശൈലാഗ്രമാരോപ്യ ശന്നൈരാത്മാനമാത്മനാ |
നിത്യശംകിതവിഭ്രംശം നിധ്യായത ശുഭംയവഃ || 22.24 ||

ത്രിവിധാനി വിധേയാനി സമ്പത്സു ച വിപത്സു ച |
കരണാനീവ മിത്രാണി ഗോപായത ഗുണഗ്രഹാത് || 22.25 ||

അപ്രശാന്തേഷു വിസ്രംഭമതിശംകാം സുഹൃത്സു ച |
നീതിസന്ദംശിനാ ഋഭോഃ സമുദ്ധരത കണ്ടകൗ || 22.26 ||

സപഞ്ചാംഗേന മന്ത്രേണ നീതിമാഹാത്മ്യനിർവ്വിഷാം |
നിയച്ഛരത നിജാംഗേഷു ഭുജംഗീമിവ സമ്പദം || 22.27 ||

അവധീരയതാധർമ്മ്യാമർത്ഥകാമൈകസാധികാം |
നൃശംസപ്രേയസീം നീതിം നാരിഹൃദയദാരുണാം || 22.28 ||

പ്രമാദസപ്തകം തൃക്ത്വാ പ്രബുധ്യോപായസപ്തകം |
അംഗസപ്തകസമ്പത്ത്യാ ജയത ഭീപസപ്തകം || 22.29 ||

അരാതിഗണകൃടസ്ഥാനാദൗ ജയത ദുർജ്ജയാൻ |
അപദക്രോധലോഭാഭീനശേഷാർത്ഥവിരോധിനഃ || 22.30 ||

ആന്തരേണ ബലേനൈവ ഭിവിധാം വഹത ക്ഷമാം |
യസ്യ സത്തേച്ഛപ്യസത്തേച്ഛപി ഗതാർത്ഥം ഷഡ്ധിധം ബലം || 22.31 ||

ന ശാപോ നാഭിചരണം ന വഹ്നിർന്ന വിഷം തഥാ |
നാസ്ത്രാണി ന ച ശസ്ത്രാണി യഥാ തീക്ഷ്ണതമാ ക്ഷമാ || 22.32 ||

വിപക്ഷജാതിഭാജോഽപി ക്ഷുദ്രാനനപകുർവൃതഃ |
സുപർണ്ണ ഇവ ഭൂനാഗാനുപേക്ഷധം തരന്ധിനഃ || 22.33 ||

കൃപണാൻ ക്ഷമമാണോഽപി മഹാസത്തോ ന ദൈന്യഭാക് |
മൃഗേന്ദ്ര ഇവ ഭിന്നേഭഃ സ്വദംഷ്ട്രാലേഹിനഃ ഖഗാൻ || 22.34 ||

ദേവാനതിശയാനാനാം ദൈത്യദാനവരക്ഷസാം |
വിനിപാതനിദാനാനി സ്വയമന്വീക്ഷ്യ സുഖ്യത || 22.35 ||

യശഃപ്രാണഹരാൻ ഘോരാൻ വ്യാമോഹവിഷപാദപാൻ |
സമീക്ഷാശാണഘൃഷ്ടേന ദ്യുത ശാസ്ത്രേണ ശസ്ത്രിണഃ || 22.36 ||

ശ്രുതശാലിഭിരുക്താനി ദുരുത്സേകജ്വരാതുരാഃ |
അപ്രിയാണ്യപി പഥ്യാനി മാ ജിഹാസത ജാതുചിത് || 22.37 ||

കലിസന്ധിസമാശ്രാതം തൃജന്തഃ കർമ്മ കർബ്ജൂരം |
സദസത്പ്രേക്ഷണേ സ്യാത സർവ്വതോ ദത്തദൃഷ്ടയഃ || 22.38 ||

പല്ലവോപമകൗമാരേ പ്രസൂനോപമയൗവനേ |
സ്ഥിരം ഫലമുപാദദ്ധം ജംഗമേ ജീവിതദ്രുമേ || 22.39 ||

മിഷതാം മീലതാം വാഘ്വി ദ്രുതം ധാവതി ജീവിതേ |
അനഘം തന്നുത ക്ഷേമ്യമാന്തരം ധനമക്ഷയം || 22.40 ||

അകാലനിയതോച്ഛ്രായമതിസൂര്യേന്ദുപാവകം |
ക്ഷാത്രം ക്ഷപിതജാഡ്യം വഃ ക്ഷമം തേജഃ സമേധിതും || 22.41 ||

അസന്ധ്യാവിതസപ്താബ്ധിരത്രിലോകീതമോപഹാ |
അഭിക്സുതസുധാലിപ്തിർയസ്യ കീർത്തിഃ സ കിന്ദ്രഭൂഃ || 22.42 ||

സുധാം സുമനസോ യസ്യ സ്വാദയന്തി യശോമയീം |
സ രാജാ വൃദ്ധിമാപ്നോതി ക്ഷീയതേ ന ച കാലതഃ || 22.43 ||

ത്യക്തസാന്വേന കഠിനാനിദ്രാവയത തേജസാ |
അയസസ്താപസേകാഭ്യാമവസ്ഥാ കീദൃശീ ഭവേത് || 22.44 ||

പ്രസാധിതഭിശോ യുഷ്മാൻ വിമുക്താനൃമഹീഭൃതഃ |
സമ്പദഃ പ്രതിപത്സ്യന്തേ സരിതഃ സാഗരാനിവ || 22.45 ||

സ ഏഷ പുരതോ യാതാ പ്രാജ്ഞഃ പരിഭൃശൻ പഥഃ |
സംകൽപ ഇവ യുഷ്മാകം സാത്യകിഃ സത്യവിക്രമഃ || 22.46 ||

പരിവാരേണ സമ്പന്നസ്ത്യക്തകോശശ്ച കാർയതഃ |
നന്ദകോഽയമനിസ്ത്രിംശഃ സമ്മതോ മമ ശത്രുജിത് || 22.47 ||

ജൈത്രം ധ്വജമിവോദഗ്രമേനമാഹിതലക്ഷണം |
അനുയാത ദിശോ ജേതുമസ്ത്രവേദമിവാപരം || 22.48 ||

വനസിംഹനയാദ്ഗുപ്തിർമ്മാനതർക്കക്രമാദപി |
പരസ്പരപുരസ്കാരാദ്ഭവിശ്രീ ഭവതാമിഹ || 22.49 ||

അപി യുഷ്മാഭിരേതാവദഹംകാരഗ്രഹോജ്ജ്വലിതൈഃ |
അംഗീകൃതമുഹ്യദ്ഭിരാതുരൈരിവ ഭോജനം || 22.50 ||

ഇതി സൂക്തിസുധാം പീത്വാ ശൗരിവക്രേന്ദുനിഃ സ്യതാം |
സഹസാ നരദേവാസ്തേ സൗമനസ്യം പ്രപേദിരേ || 22.51 ||

തദുക്തിം ശുകവത് സർവ്വേ സംലപന്തഃ പരസ്പരം |
പ്രഹർഷമദധുസ്തസ്യ പ്രവിഷ്ടാ നീതിപഞ്ജരം || 22.52 ||

തൃഷ്ണിതൈരിവ തേ ശ്രോത്രൈഃ സംഭൂതശ്രുതിസൗരഭാം |
പപുഃ പ്രിയഹിതാം തസ്യ പരിശുദ്ധാം സരസ്വതീം || 22.53 ||

അസന്ദേഹവിപർയാസാമസംകീർണ്ണഹിതാഹിതാം |
ത്രയീമിവ ഗിരം തസ്യ മാനയന്തി സ്ഥ തേ നൃപാഃ || 22.54 ||

അഥ യാദവയുമേന സഹിതഃ സംയുഗപ്രിയഃ |
സാത്യകിഃ പ്രചിതോത്തംസഃ പ്രതസ്ഥേ ഭർത്തുരാജ്ഞയാ || 22.55 ||

ധർമ്മഗുപ്തികൃതാദേശഃ സ മേനേ മധുവൈരിണാ |
അപൃഥക്വമിവാപന്നമന്യദായുധപഞ്ചകം || 22.56 ||

സ്വകേതുകൽപനാപൂർവ്വം നിയുക്തം ഹരിണാ സ്വയം |
തമേവ താദ്യശാകാരം തമമന്യന്ത യാദവാഃ || 22.57 ||

സ വീരഃ ശാസനം ഭർത്തുഃ ശിരസ്ത്രാണമിവോദ്വഹൻ |
അമന്യത ജിതപ്രായാഃ സഹ ദിക്പതിഭിർദ്വിശഃ || 22.58 ||

പയോധിം തർണ്ണകപദം പർവ്വതം സികതാമയം |
പാതാലം ച സ്ഥലീപൃഷ്ടം പ്രേക്ഷതാമിതവിക്രമഃ || 22.59 ||

പ്രയാണപടഹസ്തസ്യ പ്രലയാംബുദഡംബരഃ |
നൂനമാനർത്തയാമാസ ഭൂവം സഹ പയോധിഭിഃ || 22.60 ||

പ്രയാന്തീ പൃതനാ സദ്യഃ പ്രണാദൈർദ്യാമപുരയത് |
വൈരിവാസകസജ്ജാനാം ഗണൈരപ്സരസാമപി || 22.61 ||

അധിരുഹ്യ രഥം ജൈത്രം സ ബഭൗ താർക്ഷ്യസന്നിഭം |
ജിഗീഷിതദിശാചക്രശ്ചക്രപാണിരിവാപരഃ || 22.62 ||

ദിവ്യദുന്ദുഭിഘോഷേണ പുഷ്പവർഷേണ ഭൂയസാ |
അശരീരിജയോക്ത്യാ ച തേന ജജ്ഞേ ജിതം ജഹത് || 22.63 ||

സ വിഷ്ണുരിവ വിക്രാന്ത്യാ ബലിധംസോദ്യതോ ബലീ |
സുഷുവേ ത്രിഷു ലോകേഷു കീർത്തിം ത്രിപഥഗാമിവ || 22.64 ||

തതോ ബുദ്ബുദഫേനാഭൈഃ പ്രചിതാം ഛത്രചാമരൈഃ |
നിനായ പൃതനാം പ്രാചീം ഗംഗാമിവ ഭഗീരഥഃ || 22.65 ||

പൃതനാസാഗരൗഘേന പാലയൻ സാഗരാംബരാം |
വീരോ വേതസവൃത്തിനാം ന ഭംഗമഭിസന്ദധേ || 22.66 ||

മഹദ്ഭിരപി തത്സൈന്യേ സമ്പതദ്ഭിഃ സുഹൃദ്ബലൈഃ |
ന വൃദ്ധിരഭവദ്യുഗ്യാ വർഷതോയൈരിവാംബുധൗ || 22.67 ||

അശോഭത പതാകാഗ്രൈഗ്രഹസ്തൈരനീകിനീ |
നിർദ്ദിശ്യ ഗണയന്തീവ ജേതവ്യവിഷയാന്നിജ്ഞൈഃ || 22.68 ||

തമീദിവസയോസ്തത്ര പൃഥിവ്യാകാശയോരപി |
സമപദ്യത താദാത്മ്യം സൈന്യരേണുസമുത്ഥിതം || 22.69 ||

അസുചീമുഖഭേദ്യം തദചന്ദ്രാർക്കപ്രതിക്രിയം |
രുരോധ ഭിഷതാം ദൃഷ്ടിം രജസാ ജനിതം തമഃ || 22.70 ||

അപ്രതീപമരുത്ക്ഷിപ്തഃ പരാഗഃ പ്രസരൻ പുരഃ |
ആസന്നവിനിപാതാനാം വൈവർണ്ണ്യമഭിശദ്രിഷാം || 22.71 ||

ധുമകംബലസാന്ദ്രേണ രേണുനാ ഗഗനസ്ഥലീ |
നമന്തീം സൈന്യഭാരേണ ശനൈരനുജഗാമ ഗാം || 22.72 ||

പൃഥിവിം വർദ്ധയന്തീവ പുതനാ ഖണ്ഡയന്ത്യപി |
പരാഗൈഃ പുരയാമാസ ഖാതം സഗരജന്മനാം || 22.73 ||

ധ്വജപല്ലവിതാ സേനാ ശസ്ത്രപുഷ്പാ പരാഗിണീ |
ബഭൗ ചഞ്ചൂർയമാണേവ മൃത്യോരുപവനസ്ഥലീ || 22.74 ||

സാ നൂനമനുകൂർച്ചാണാ സിന്ധുപത്ത്യൗ സിതാസിതേ |
കുടിലപ്രതികൂലർദ്ധി കൂലംകഷഗതിർയയൗ || 22.75 ||

വിശ്വതഃ പ്രസ്യുതിസ്തസ്യാ ബഭൂവ ബഹുപദ്ധതേഃ |
വാഹബന്ധനകീലാനാമപർയാപ്തവനദ്രുമാ || 22.76 ||

അവിച്ഛിന്നഗുണാംശ്ചക്രേ നിസ്ത്രാസാനിജസേനയാ |
ഹാരാനിവ ഭുവഃ ശുദ്ധാനഗ്രഹാരാൻ പരാർപ്പിതാൻ || 22.77 ||

അനാശ്രമപദാസന്നാമഭീഷിതകൃഷീവലാം |
അനൈഷീന്മഹതീം സേനാമവിരുന്ധാന ഗോപനീം || 22.78 ||

സ്വദേശാദവിശേഷേണ സ്വീകൃതേ ശത്രുമണ്ഡലേ |
ന യോധാ ജഗ്യഹുസ്തത്ര കിഞ്ചിദന്ധാമിസമ്മതം || 22.79 ||

വിഹാരാസ്തസ്യ ജന്യേഷു വിമതാനേവ നിഘ്നതഃ |
സമം ദദ്യുശിരേ ദേവൈസ്തത്തജ്ജാനപദൈരപി || 22.80 ||

അഭീനസത്ത്വഃ ശത്രുണാം ഭീനസംരക്ഷണപ്രതീ |
അമ്പകമ്പത ധാത്രിഭിരുപനീതാൻ സ്തനന്ധയാൻ || 22.81 ||

അദ്യുഷ്ടസൈന്യരജസാമബാണസ്പർശവേദിനാം |
പശ്യൻ ക്വചിദമിത്രാണാം സ ജിഹ്വായ പലായനം || 22.82 ||

സ മിഥഃ ശൗർയസംഘർഷാദരാതീനഭിനിഘ്നതഃ |
പുനരുദ്ദീപയാമാസ സത്കാരേണ ഗരീയസാ || 22.83 ||

ക്രോധപാവകഭീപ്താനാം ഹേതീനാം യദുപുംഗവാഃ |
വിദധുസ്തത്ര വൈരിസ്ത്രീബാഷ്പതോയേന സേചനം || 22.84 ||

നിഹതപ്രതിമാതംഗദന്തസരുപരിഷ്കൃതാൻ |
ഭിഷതാം മൗലിശാണേഷു ഖഡ്ഗാൻ മുഹൂരശാതയൻ || 22.85 ||

ശസ്ത്രധാരാധരൈസ്തത്ര വിക്രമാരണ്യബർഹിണീം |
വിപുലേ ഭുജശൈലാഗ്രേ വീരശ്രീയമനർത്തയൻ || 22.86 ||

നിയതം ഹേതയസ്തേഷാം നിപീതേ വഹ്നിവാരിണീ |
നിദധുഃ ശത്രുനാരീണാം ചിത്തേഷു നയനേഷു ച || 22.87 ||

അലഭന്ത ക്ഷണാത്തേഷാം പുരതഃ പരിപന്മിനഃ |
ധനുഷാ നമതാ സ്വർഗ്ഗം വപുഷാ തു വസുന്ധരാം || 22.88 ||

ഗുർജ്ജരാൻ പാരശീകാംശ്ച പ്രാഗേവ ഭൃതകീകൃതാൻ |
അപശ്ചാത്പദവിന്യാസാനകരോദഗ്രയായിനഃ || 22.89 ||

മധ്യദേശം വശീകൃത്യ യോഗീവ പ്രഥമം മനഃ |
പ്രത്യന്തബഹിരക്ഷാണി ത്യാജിതാർത്ഥാന്യഥാകരോത് || 22.90 ||

ഗൃഹീതചരമാംഭോധീൻ ഗരുത്മാനിവ ജഗ്രസേ |
ധന്വിനസ്തുരഗോപേതാൻ വിമുഖാൻ ഭുജഗാനിവ || 22.91 ||

യദവസ്തത്ര നിസ്ത്രാസാ യവനൈഃ സ്തനയിതുഭിഃ |
ശൈലാ ഇവ ദധുർഭീമാം ശരവൃഷ്ടിമുഭീരിതാം || 22.92 ||

രക്തചന്ദനഭിശ്ചാസ്തേ യശോഭിഃ സ്രഗ്വിണസ്തദാ |
ജയശ്രീപരിരംഭാർത്ഥം നൈപഥ്യമിവ ഭേജിരേ || 22.93 ||

കപിച്ചുഷിതതാലാഭൈഃ കൃത്തൈർയവനമൂർദ്ധഭിഃ |
ദദ്യുശേ കാലഭൃത്യാനാം ദന്തപിണ്ഡേവ മേദിനീ || 22.94 ||

പീതേ യവനസൈന്യാബ്ധൗ തത്കോപബഡബാഗ്നിനാ |
ശകാദ്യാഃ ശരണം ജഗ്മുഃ ശംകാതംകേന സാത്യകിം || 22.95 ||

പ്രവാലപല്ലവാസ്തീർണ്ണാം രത്നപുഷ്പൗഘകർബ്ബുരാം |
വിഹാരപദവീം മേനേ വേലാമപരവാരിധേഃ || 22.96 ||

പ്രചേതസാഽപി ദുഷ്പ്രാപൈഃ പ്രവാലമണിമൗക്തികൈഃ |
തം പോതവണിജസ്തത്ര പ്രഭൃതൈഃ പര്യതോഷയൻ || 22.97 ||

നിധൂർത്തനിഗമാംസ്തത്ര നൈഗമാനപരാന്തജാൻ |
സ വൈദ്യ ഇവ ദുർവ്യാധീൻ ദുർജ്ജയാനജയദിഭുഃ || 22.98 ||

വിഹരൻ വാരുണീഭാജാ സ വീരോ വിജയശ്രിയാ |
ബഭൂവ ബർബുരസ്ത്രീണാം പരിഭേവനഭേശികഃ || 22.99 ||

ഉദനഹൃന്ത വാർഷ്ണേയാഃ കുന്തലാൻ സമരശ്ശമാൻ |
പ്രവാലൈരപരാംഭോധേരാന്ത്രരിവ സമുദ്ധൃതൈഃ || 22.100 ||

തതോ വിലുലിതശ്ലേച്ഛഃ പശ്ചിമോദധിവേലയാ |
അനിലപ്രേയസീമാശാമമനുഷ്യപദം യയൗ || 22.101 ||

ഹാരീത ഹരിതൈഃ തത്ര മഹാർഷ്ണൈർമ്മണിരാശിഭിഃ |
ഗൃഹീതൈരമ്പഗൃഹൃന്ത തേന പോതോപജീവിനഃ || 22.102 ||

പശ്ചിമാം ദിശമാക്രമ്യ പ്രാങ്മുഖം റഥമാസ്ഥിതം |
വിപരീതഗതിം സൂര്യമുദീച്യാസ്തമജാനത || 22.103 ||

സ കൃഷ്ണവർമ്മവിഹൃതിർയുഗാന്ത ഇവ സംയുഗേ |
അമിത്രലോകമദഹദ്വീപ്തഹേതിഗണോൽബണഃ || 22.104 ||

അനഭ്രവിദ്യുത്പ്രതിമാഃ സായകാസ്തസ്യ ധമ്പിനഃ |
അഭവൻ ഹുണനാരീണാമശ്രുവർഷപുരഃ സരാഃ || 22.105 ||

ദിഷ്ഠതോ ദേവദ്യശ്യേഷു രണരംഗേഷു ദീവൃതഃ |
താണധവം ഗ്രാഹയാമാസ നിപാതിതശിരോധരാൻ || 22.106 ||

അപരസ്പരസാപേക്ഷാനതുണീരപ്രകാശകാൻ |
അശംസത്പ്രതിയോധാനപ്യവധീരിതജീവിതാൻ || 22.107 ||

മഹാന്തോ മണ്ഡലം ചേരുർമ്മധ്യേപ്രതിബലം ഭിപാഃ |
പ്രലയോദമ്പദാവർത്തേ ഭ്രമന്ത ഇവ പർവ്വതാഃ || 22.108 ||

തത്ര സൈന്യരജശ്ചക്രേ പ്രതീചീരപി വാഹിനീഃ |
അസമാഹിത ബുദ്ധീനാം ചിത്തവൃത്തീരിവാവിലാഃ || 22.109 ||

ത്രാസമുക്തം പുനസ്തത്ര സിന്ധുകാംഭോജയോഷിതാം |
അശ്രുബിന്ദുഭിരാബന്ധി മൗക്തികസ്തനമണ്ഡനം || 22.110 ||

അക്യഷ്ടപച്യഘൃസൃണാമച്ഛിന്നൗഘമഹാപഗാം |
അഘർമ്മശ്ലാപിതാരണ്യാമനഘാം ഭുവമമ്പഭൂത് || 22.111 ||

അശ്വീയഖുരനിഷ്പിഷ്ടഭൂധരക്ഷോഭഭൂയസാ |
രാജവീഥീസമാം ചക്രേ രജസാ വാലുകാം നദീം || 22.112 ||

ഗ്രാമണേരിവ തൈസ്തസ്യ സൈനികൈരവരോധിതാഃ |
സ്ത്രിയഃ പുരുഷധർമ്മാണഃ സ്ത്രിവമേവോപലംഭിതാഃ || 22.113 ||

ബലേന മഹതാഽഽസ്കന്ധ മൈനാകപിതരം ഗിരിം |
പ്രലയോദമ്പദാരോഹമാകാലികമലംഭയത് || 22.114 ||

സമാജമിവ ശൈലാനാം വിശ്വരൂപമിവ പ്രഭും |
ഉത്തംഭനമിവ വ്യോമ്നഃ സ നിദധൃൗ സകൗതുകം || 22.115 ||

ശ്വശൂരം ഭൂതനാഥസ്യ സ്കന്ദമാതാമഹം ഗിരിം |
പ്രസൂതിം സർവ്വരത്താനാം പൃഥിവീധേനുതർണ്ണകം || 22.116 ||

ഗൃഹീതാസ്ത്യാജിതത്രാസാ മേനാപതിവനൗകസഃ |
മാർഗ്ഗമാഭിഭിശുസ്തസ്യ വഹ്നേരിവ സമീരണാഃ || 22.117 ||

തമാരുഹ്യ നിരൈക്ഷന്ത ജിഘൃക്ഷന്ത ഇവാന്ധകാഃ |
വികൽപിതരവീന്ദഗ്നീൻ മേരുകൈലാസമന്ദരാൻ || 22.118 ||

ഭദർശ ഗഗനം തത്ര ദിവാഽപി വൃക്തതാരകം |
ഗൗരീഹാരമണിപ്രഖൈർഗ്ഗംഗാനിർത്യാരശീകരൈഃ || 22.119 ||

സുഭഗാം കിന്നരീണാം ച സ്വഗുണാമോദമേദുരാം |
ഗീതിം നിശാമയാമാസ ഗജശാർദൂലകർഷണീം || 22.120 ||

ഗുഹാസു യമിനാം മേനേ സൈന്യഘോഷമശൃബതാം |
ശൃബതാമപി സിംഹാനാം സമം സാമിനിമീലനം || 22.121 ||

അപശൃത്തത്ര ദൂരസ്ഥമന്തികസ്ഥമിവോന്മുഖഃ |
കൈലാസം കിന്നരേന്ദ്രസ്യ കീർത്തികന്ദമിവോത്ഥിതം || 22.122 ||

ചമരാൻ സിംഹശാബാംശ്ച ഗന്ധനാഭിമൃഗാനപി |
ജഗൃഹുസ്തത്ര വാർഷ്ണേയാഃ പ്രിയാസസ്രീണനാർത്ഥിനഃ || 22.123 ||

ഗുഞ്ജാഹാരഭൃതഃ ശ്യാമാ ബർഹോല്ലാസിതകുന്തലാഃ |
പ്രവാലവസനാഃ പ്രേക്ഷ്യ ജഹസുഃ ശബരാംഗനാഃ || 22.124 ||

ശിഖരാംസപരിഷ്കാരൈഃ സൈന്യഭിപമദൈർബ്ബഭൗ |
കൽകിതഃ ക്ഷമാഭൃതാം നാഥഃ കസ്തുരീസ്ഥാസകൈരിവ || 22.125 ||

ശ്രുത്വാ ഗിരിഗുഹാനൃക്തം തത്സൈന്യഗജഗർജ്ജിതം |
അപി സിംഹാഃ പലായന്ത വന്യാഭിരഭഭേദിനഃ || 22.126 ||

പ്രദീപ്തരത്തശിരസം പ്രാലേയപരിപാണധുരം |
പ്രദക്ഷിണം വ്യതീയായ ശേഷയിത്വാ മഹീധരം || 22.127 ||

അഥ കസ്തുരികാമോദൈരധിവാസിതഭൃധരാൻ |
യശസാഽഽവാസ്യ നേപാലാൻ യദുവീരഃ സ്വദേശയത് || 22.128 ||

പർവ്വതേന്ദ്രപ്രതിനിധീൻ പ്രാഗുത്തരമഹീധരാൻ |
സുപ്രതീകവിഷാണാഗ്രൈരവൈക്ഷത ഗവാക്ഷിതാൻ || 22.129 ||

ഭീപപർവ്വതദൂർഗ്ഗേഷു ഭിപസിംഹനിഭാൻ ഭിഷഃ |
സംഗ്രാമമൃഗയാസ്ഥായീ ജഗ്രാഹ ച ജഘാന ച || 22.130 ||

പ്രഭഞ്ജന ഇവാംഭോദാൻ പക്ഷീന്ദ്ര ഇവ പന്നഗാൻ |
പ്രാച്യാൻ പ്രച്യാവയാമാസ പഞ്ചവക്ത്ര ഇവ ഭിപാൻ || 22.131 ||

ശോഷിതപ്രാച്യജലധിഃ ശൗർയബാഡബവഹ്നിനാ |
സസർജ്ജ തദ്വധുചിത്തേഷശോഷ്യം ശോകവാരിധിം || 22.132 ||

യദുനാം ഹേതയസ്തത്ര ശത്രുശോണിതപാടലാഃ |
പ്രതാപജലനജ്യാലാസമ്പദം പ്രതിപേദിരേ || 22.133 ||

കൃപാണികാഭിഃ കുകുരാഃ കമ്പിതാഭിരകമ്പയൻ |
ഭിഷതാം തദ്വധുനാം ച ചിത്തദക്ഷിണലോചനേ || 22.134 ||

വിജഹ്രൂർയാദവാസ്തത്ര വിബുധസ്ത്രീവരപ്രഭാഃ |
ശരാണാം ലക്ഷദാതാരഃ ശത്രുസമ്മതവിക്രമാഃ || 22.135 ||

യാദവാസ്തത്ര ശത്രുണാം കൃത്തേഷും നൂനമപ്രതീൻ |
ആശാതധന്വാ ദൃശ്യേഷു ശിരോജാലേഷു സായകാൻ || 22.136 ||

വിക്രമപ്രഭവേ തേഷാം വിജയശ്രീന്ധയംവരേ |
വന്ദികൃത്യം ഭിഷശ്ചക്രൂഃ സ്വർഗ്ഗയോഷിത്വയംവൃതാൻ || 22.137 ||

രമാപതിപദോത്പന്നാം രതാകരപതിംവരാം |
പുണ്യാം സരിതമാസീദത്പുരഭിന്മൗലിമാലികാം || 22.138 ||

സ മേനേ ജാഹ്നവീം യാന്തീമർത്ഥമേകമിവാർണ്ണവം |
പ്രവാഹൈർബൃഹുധാ ഭിന്നൈർഭാഷാഭിരിവ ഭാരതീം || 22.139 ||

കൃപാണധാരാതീർത്ഥേന ശോധയിത്വാ കൃതാഗസഃ |
ത്രിഭിവം പ്രാപയാമാസ വംഗാംസ്ത്രിപഥഗാന്തരേ || 22.140 ||

വിക്ഷിപൻ ഭൂവി നിസ്ത്രിംശോ വക്ത്രപുഷ്പാണി വൈരിണാം |
രണരംഗനടന്യാസ്യ സൂത്രധാര ഇവാഭവത് || 22.141 ||

സൈന്യദന്തിമദോപേതൈഃ ശത്രുസ്ത്രീബാഷ്പകജ്ജലൈഃ |
ഗംഗാം രവിസുതാം ചക്രേ യശസാ താം ച തന്മയീം || 22.142 ||

ആത്തസാരാ ഭിഷസ്ത്രേ മുക്താസ്തേന മഹീയസാ |
അഭ്യുഗൃന്ത യഥാപൂർവ്വം ദന്തിഭുക്തകപിത്ഥവത് || 22.143 ||

പൃഥുവീചിഗണാം തീർത്വാ പൃഥിവീസഹജാം നദീം |
ബാധിതാശേഷഗൗഡേന ബലേനാർണ്ണവമാദ്രവത് || 22.144 ||

അലഭന്ത മഹീപാലാഃ പുരതസ്തസ്യ നിർഭയാഃ |
നതേന ധനുഷാ നാകം വപുഷാ ച വസുന്ധരാം || 22.145 ||

വിശന്തോ വാഹിനീം തസ്യ ത്രിസ്രോതസമിവാപരാം |
ത്രിദിവം പ്രത്യപദ്യന്ത പ്രതിയോധാ നിരാഗസഃ || 22.146 ||

കുടിലാൻ പ്രഗുണീകൃത്യ സ്വന്നാമാക്ഷരഭൂഷിതാൻ |
ജംഗമാൻ ദർശയാമാസ ജയസ്തംഭാൻ മഹീതലേ || 22.147 ||

ശാലീനിവ സതസ്ത്രാതും തത്ര തത്ര പ്രരോഹതഃ |
യവസൗഘനിഭാന്യാപ്യാനുജ്ജഹാര യദുഭവഃ || 22.148 ||

പ്രതാപാഗ്നിം പുരസ്കൃത്യ ഭൂയഃ സാഗരവാസസഃ |
വേലാവലയസമ്പന്നം കരം ജഗ്രോഹ തത്ര സഃ || 22.149 ||

പുരന്ദരസമഃ പൂർവ്വം ജിത്വാ പൗരന്ദരീം ദിശം |
ദീക്ഷിതഃ സത്പരിത്രാണേ ദക്ഷിണാഭിമുഖോഭവത് || 22.150 ||

ഉപദീകൃത്യ സർവ്വസ്വമുപസന്നയദുഭവാഃ |
പ്രാചീമവികലാമൃദ്ധിമുൽകലാഃ പ്രതിപേദിരേ || 22.151 ||

പ്രഹിതാനഥ കാലിംഗൈഃ പന്ഥാനമുപരുന്ധതഃ |
രുരോധ സിംഹനാദേന യദുസിംഹഃ സ സിന്ധുരാൻ || 22.152 ||

സ താൻ ഗൈരികരക്താംഗാൻ സപ്തധാ സ്രുതനിർത്ഥരാൻ |
ജംഗമാനിവ വിന്ധ്യാദീൻ ജഗൃഹേ ഗന്ധഹസ്തിനഃ || 22.153 ||

പ്രതിയുധ്യ പരിശ്രാന്താൻ ഗൃഹീത്വാ ഗജയോധിനഃ |
ചക്രലിംഗധരാംശ്ചക്രേ കാലിംഗാൻ കിംകരീകൃതാൻ || 22.154 ||

സ തേഷാമപി സാമന്താനാഹൂതാനിധ്യഭൂർഗ്ഗതഃ |
ദക്ഷാൻ ഭിരദശിക്ഷായാം ചക്രേ നിജനിഷാദിസാത് || 22.155 ||

വൈരിവാരണമൂർദ്ധ്വമുക്തികൈർല്ലാജതാം ഗതൈഃ |
രണാഗ്നിർഭൂർശയാമാസ വ്യൂഢാം തേന ജയശ്രിയൻ || 22.156 ||

ദാരിതഭിരദാംസ്തത്ര സിംഹാനിവ മഹാജവാൻ |
നനന്ദ സ്വഭടാൻ ഭൃഷ്ട്വാ നഖരശ്രിതമൗക്തികാൻ || 22.157 ||

വിപക്ഷാൻ ഭൃഭൃതസ്തത്ര കുർവ്വതാ നിർവ്വിചേഷ്ടിതാൻ |
ദേവോ ഹരിഹയസ്തേന ദിരുപത്വമിവാമ്പഭൂത് || 22.158 ||

അപർയുഷിതപാനീയാമനഘസ്രോതസം ശുഭാം |
ഗംഗാമിവ വിഭക്താംഗീം പ്രാപ ഗോദാവരീം തതഃ || 22.159 ||

അശാലിനമനസ്തേപി സ്വാശ്രിതത്രാണമിച്ഛതാം |
ആന്ധ്രാണാമാത്മദാതുണാം ദദാവഭയദക്ഷിണാം || 22.160 ||

പതിരക്ഷണതുഷ്ടാനാം സ്വഗുണഗ്രാമിതാക്ഷരൈഃ |
ആന്ദ്രേന്ദ്രപുരന്ദ്രസീണാം സംഗീതൈഃ പ്രത്യനന്ദത || 22.161 ||

ആദ്യം ഭ്രമിഡദേശാനാം തുണ്ഡീരമഥ മണ്ഡലം |
വിവേശ ഭൃഷിതം യുപൈർവ്വേധസോ വാജിമേധികൈഃ || 22.162 ||

ക്ഷിപ്തദോഷഃ സ തം ദേശം ക്ഷീരസിന്ധുഗുണാധികം |
ശുദ്ധധർമ്മപരിഷ്കാരം ശ്വേതഭീപമമന്യത || 22.163 ||

പരിത്യക്തപഥാംസ്തത്ര സ കാഞ്ചീകടകത്യജഃ |
ആഹൂയ സ്ഥാപയാമാസ ധർമ്മ്യാൻ ധർമ്മധുരന്ധരഃ || 22.164 ||

പ്രലോഭയന്തീം ലലിതൈസ്തതഃ പ്രഥമലക്ഷിതൈഃ |
ദർശനീയേഷു ചോലേഷു ദിദ്യക്ഷാമമ്പവർത്തത || 22.165 ||

അഥ കന്യാം കവേരസ്യ ദദർശ കനകാശ്രിതാം |
അപദിഷ്ടനദീരുപാമമൃതസ്യേവ ദേവതാം || 22.166 ||

ഉദാരലഹരീലാസ്യാം ലലിതാവർത്തരാസികാം |
രസികഃ പ്രേക്ഷത നദീം രംഗപർയന്തനർത്തകീം || 22.167 ||

രഥസേതുനിരുദ്ധാ സാ രത്താകരമനോരഥാത് |
അവരുഹ്യ ജഗാമേവ സഹ്യസ്യ പിതൂരന്തികം || 22.168 ||

ദക്ഷിണാപഥഗംഗായാഃ സ തസ്യാ ദിവ്യസമ്പദഃ |
ദദൗ രവിസുതാശ്ലേഷം ദാനവർഷേണ ദന്തിനാം || 22.169 ||

ജനനീമിവ താം ലക്ഷ്മയാഃ പാഥോനിധിപതിവ്രതാം |
നിയമൈരുചിതൈർഭേജേ നിഗമഖ്യാതവൈഭവാം || 22.170 ||

യശോഭിഃ സഹ ചോലാനാമിക്ഷുനിഷ്യന്ദസംനിഭം |
പയഃ സഹ്യപയസ്വിന്യാഃ പപൂർയാദവയുമപാഃ || 22.171 ||

ജഹസൂർജ്ജാഗരുകാസ്തേ ജംഘാലഗുണശാലിനാം |
ദ്യുഷ്ട്വാ ഭ്രമിഡയോധാനാമവസ്കന്ദമനോരഥം || 22.172 ||

ത്രിവിഷ്ടപനിഭാംസ്തത്ര ദ്യുഷ്ട്വാ ജനപദാൻ ബഹൂൻ |
അചമത്കാരമന്യേഷു ഭൂമിഭാഗേഷധത്ത സഃ || 22.173 ||

തത്ര ദർപ്പമമിത്രാണാം മിത്രാണാമപി സാധ്യസം |
അഖണ്ഡയദപർയായാദത്യാഖണ്ഡലവിക്രമഃ || 22.174 ||

രംഗമാത്മഭുവസ്തത്ര രമ്യനിർമ്മാണമാത്യുകാം |
അനന്തപീഠികാരൂഡമഭ്യർച്ച്യ മുദിതോ യയൗ || 22.175 ||

ദിവ്യാപി ദീപസാപേക്ഷം ഗഹനം സംശ്രിതാൻ ഗജൈഃ |
സ ചോരാംശ്ചൂർണ്ണയാമാസ ചോലപാണ്ഡ്യോപഘാതിനഃ || 22.176 ||

രമ്യപത്തനസംബാധാം രത്തസൈകതശോഭിനീം |
വ്യലോകയത സമ്പ്രീതോ വേലാവിപിനപദ്ധതിം || 22.177 ||

മൈനാകമഹസാ ദീപ്തം സേതുസീമന്തിതോദകം |
ഭമിതം രഘുവീരേണ ദദർശാബ്ധിം സ ദക്ഷിണം || 22.178 ||

പരിഖാം പ്രേക്ഷ്യ ലംകായാഃ പയോധിം പ്രജ്ജഹർഷ സഃ |
താരാഭൂഷിതദേഹസ്യ ത്രിഭിവസ്യേവ ദർപ്പണം || 22.179 ||

സഹസോത്പതതാം തത്ര ധന്വിനോ ലഘുവിക്രമാഃ |
ഉദധിം ദന്തിനക്രാണാം കുന്ദരതൈരപൂരയൻ || 22.180 ||

ഗഗനം ച നിരാലംബമഗാധം ച മഹോദധിം |
വീക്ഷ്യ തേ ബഹമന്യന്ത ഹനുമന്തം ഗതാഗതം || 22.181 ||

സ ഭേജേ സരിതാം പത്യുഃ പുലിനം വൃഷ്ണിപുംഗവഃ |
ആസീദവിധവാ ഗംഗാ പ്രസന്നോ യത്ര രാഘവേ || 22.182 ||

വ്യലോകത ച വിസ്മേരോ ലംകാഗോപുരമുത്തരം |
രഘുവീരശരവ്രാതപരികൽപിതജാലകം || 22.183 ||

പരിഭൂതരവസ്തസ്യ സൈന്യഘോഷേണ സാഗരഃ |
അധികം ക്ഷോഭമാപന്നസ്ത്രാസഭിന്ന ഇവാഭവത് || 22.184 ||

തമാലാൻ പ്രതിമാതംഗത്രാസാദാലാനമണ്ഡലാൻ |
മമ്യദൂർന്നുനമാവാർയ മദാസാ ഗന്ധസിന്ധുരാഃ || 22.185 ||

നലസേതും തതോ നീത്വാ ദൃഷ്ടമുക്താനഭീമുഖഃ |
വീരോ വിശ്രമയാമാസ ദൂർന്നിവാറാം വരുമിനീം || 22.186 ||

കൃതവ്യാവർത്തനാസ്തത്ര കേതകീരേണുരുഷിതാഃ |
ഭിഷഃ സ്കന്ധാംശ്ച ദുധുവൂർഹയാസ്തുമുലഹേഷിതാഃ || 22.187 ||

ധനുഷാ ശാർങ്ഗഭീമേന സാമിവിഷ്ഠാരിതേന സഃ |
ലജ്ജിതോദധിഘോഷേണ ലംകാഭീപമകമ്പയത് || 22.188 ||

പ്രതാപദൂതവശഗാഃ പ്രാജ്യരതോപഹാരിണഃ |
അജീവൻ യദുസിംഹസ്യ പാദമാശ്രിത്യ സിംഹലാഃ || 22.189 ||

മഹതീമുപദാം തേഷാം ഭിപരതാദിശാലിനീം |
സ സംഗൃഹ്യ പുനശ്ചക്രേ ന മനഃ സേതുബന്ധനേ || 22.190 ||

ഭിരദാൻ സിംഹലേന്ദ്രസ്യ ഭിചതുർദന്തശോഭിനഃ |
പോതഭൂതാംസ്ത്രികൂടസ്യ പോതാനീതാനമന്യത || 22.191 ||

യശോരത്താകരസ്തസ്യ ബഭൗ പാണ്ഡ്യസമർപ്പിതൈഃ |
സൈന്യകഞ്ചുകപർയാപ്തൈർമ്മുക്താപുലിനമണ്ഡലൈഃ || 22.192 ||

സോമവംശഭൂവാം തത്ര ഭൂഭൂതാം യദുപുംഗവഃ |
സയുമ്യഭാവമുദ്ഭാവ്യ ശംകാജരമപാനുദത് || 22.193 ||

സ മാരുതി പദന്യാസാഭഞ്ചിതാഗ്രാമധിത്യകാം |
പ്രഭുഃ പ്രഭക്ഷിണീചക്രേ മഹേന്ദ്രസ്യ മഹീഭൃതഃ || 22.194 ||

ഉപഭൂക്താ ബഭൗ തേന മലയസ്യ വനസ്ഥലീ |
സൈന്യസമ്മർദ്ദസംഭൂതൈരേലാചന്ദനസൗരഭൈഃ || 22.195 ||

പതഗേന്ദ്രധ്വജത്രാസാദ്ഭ്രഷ്ടകുണ്ഡലിതാത്മനാം |
ജഗൃഹൂർയാദവാസ്തത്ര ഫണാരത്താനി ഭോഗിനാം || 22.196 ||

പൃതനാം തസ്യ സമ്പ്രേക്ഷ്യ പൃഷ്ട്യാവിതസാഗരാം |
മാനമാത്മനി തത്യാജ മലയാശ്രമതാപസഃ || 22.197 ||

മരുതസ്തത്ര നാഗാനാം മൃദിതൈലാസുഗന്ധയഃ |
ചന്ദനദ്രുമസക്താനാം പ്രീതികോപകൃതോഭവൻ || 22.198 ||

പടീരസ്കന്ധവിഷയാസ്തത്ര തേഷാം ഭുജംഗമാഃ |
അഭജന്ത ഫണാരത്തൈരവാതക്ഷോഭദീപതാം || 22.199 ||

മുക്താഭരണഭൂയിഷ്ഠാ രത്നചന്ദനരഞ്ജിതാ |
ചകാശേ യാദവീ സേനാ സതാരേവ പിത്യപ്രസൂഃ || 22.200 ||

നിദാഘമിവ പർജ്ജന്യോ നിരാസേ സാത്യകിഃ പരം |
പ്രയുക്തൈരഗ്രതോ നാഗൈഃ പ്രാവൃഷേണ്യരിവാംബുഭൈഃ || 22.201 ||

യുഗപത്പ്രത്യവിധൃന്ത യുദ്ധേ തസ്യ ശരൈർഭിഷഃ |
അപാംഗൈശ്ച സുരസ്ത്രീണാമസിതോത്പലമേചകൈഃ || 22.202 ||

ശസ്ത്രകേലിം പരിത്യജ്യ സ്വകാന്താകേശ ഭംഗുരാം |
ജഗൃഹുഃ കേരലാസ്ത്രത്ര ജൈത്രമസ്ത്രമിവാഞ്ജലിം || 22.203 ||

അഭൂരാവസ്ഥിതോ രാമസ്ത്രത്ര വൃഷ്ണിവരുഥിനീം |
ശശംകേ വിസ്മയാവിഭുഃ സപ്താർണ്ണവസമാഹൃതിം || 22.204 ||

ഭുഗഭാഗസ്തതഃ സഹ്യസ്തദാക്രമണയന്ത്രിതഃ |
പ്രണിനംസുരിവാബോധി പര്യസ്തശകടോപമഃ || 22.205 ||

അഗ്രസ്കന്ധേന ഗോകർണ്ണം മഹേന്ദ്രമപി മൂലതഃ |
അവസ്കന്ദ്യ യദുശ്രേഷ്ടഃ സ്കന്ധാവാരം നൃവീവിശത് || 22.206 ||

ജിത്വാ സഹ്യാശ്രിതം വീരോ ജാമദഗ്ന്യ ഇവാപരഃ |
ഭൂരമൃത്സാരയാമാസ ഭിഷദ്ബലമഹാർണ്ണവം || 22.207 ||

ചാരുചന്ദനസമ്പന്നാം ശൈലസ്തനമനോഹരാം |
ബുഭുജേ ദക്ഷിണാമാശാം മൗക്തികാകരമേഖലാം || 22.208 ||

തത്ര വേലാനിലോദ്ധൂതരാജതാലരവാമ്പിതം |
സ്വർഗ്ഗീതം സ്വാദു ശുശ്രാവ ഭുജാംഗസ്ത്രീമുഖോദിതം || 22.209 ||

ചോലകേരലപാണ്ഡ്യാനാം പശ്യന്നനുഗതിം പ്രഭുഃ |
ചകാര പുനരാധാനം ധർമ്മ്യം ഹുതഭുജാമിവ || 22.210 ||

കാലഭൃഷ്ടികരാലാമിരുൽകാഭിരിവ ഹേതിഭിഃ |
ഭൂർമ്മദഖിരദോദഗ്രാൻ ത്രാസയാമാസ തൗലുവാൻ || 22.211 ||

ഖേടകർപ്പരഗുഡാംഗാൻ കീലയിത്വാ ശരൈർഭിഷഃ |
സ്ഥലകൂർമ്മൈരിവാകീർണ്ണം ചകാര രണഭൂതലം || 22.212 ||

ശരൈരഭ്യർച്ചിതാസ്തേന കോംകണാഃ സമരാംഗണേ |
പുഷ്പവൃഷ്ടിഭിരാൻർച്ചുസ്തമേവ ത്രിദശീകൃതാഃ || 22.213 ||

കുപിതാഃ കോംകണസ്ത്രീണാം ഗണ്ഡുഷമധുഗർഭിതാൻ |
ബഭഞ്ജുരമിതാമോദാൻ വകുലാൻ വൃഷ്ണികുഞ്ജരാഃ || 22.214 ||

പ്രമാദാനിവ താൻ സപ്ത ദേശാനതിപതൻ പ്രഭുഃ |
സ മമർദ്ദ മഹാരാഷ്ട്രാം സൈന്യദക്ഷിണഭാഗതഃ || 22.215 ||

അപശ്യദ്യശ്യമുകാന്തേ ശേഷമൗലിമണിപ്രഭാം |
രാമസായകരന്ദ്രേണ നിഃ സരന്തീം നഭഃ സ്പ്യശം || 22.216 ||

കാമക്രോധാവിവാസ്കന്ദ്യ സഹ്യവിന്ധ്യൗ സമാഹിതഃ |
വിജിഗ്യേ വിഷമാംസ്തത്ര വിഷയാൻ സത്ത്വമാസ്ഥിതഃ || 22.217 ||

ചാപഘോഷേണ നിർഭിന്നചക്രവാലാദ്രിസന്ധിനാ |
കുഞ്ജലീനാൻ ഭിഷസ്തത്ര ദിവാഭീതാനഭേഷയത് || 22.218 ||

അവന്ധ്യതപസാ വിന്ധ്യഃ സ്തംഭിതഃ കുംഭജന്മനാ |
യദുപുംഗവമാതംഗൈർവൃർഭുമാന ഇവാഭവത് || 22.219 ||

സൂര്യരോധിതരുച്ഛന്നാമസൂര്യബശ്യവീചികാം |
സോമവംശ്യാഃ സുധാം തത്ര പപുഃ സോമസമുദ്ഭവാം || 22.220 ||

തേഷാം വിഹരതാം തത്ര ശിഞ്ജിനീബഭുരാവണാം |
കാർത്തവീര്യജലക്രീഡാം കഥയന്തി സ്ഥ് താപസാഃ || 22.221 ||

നഗരീം ഹേഹയേന്ദ്രസ്യ കാരാർപ്പിതദശാനനാം |
നലാഭീനാം ച ശിഥിലാം സനിർവ്വേദമദർശയൻ || 22.222 ||

രഥവാജിപദക്ഷുണ്ണവിന്ധ്യമസ്തകരേണുഭിഃ |
രേവാമാചാമയാമാസ രിപുസ്ത്രീബാഷ്പവർദ്ധിതാം || 22.223 ||

വവ്യധേ സമരസ്തത്ര സുഭഗന്ധർഗ്ഗസംക്രമഃ |
സിദ്ധഗന്ധർവ്വയുഥാനാം ചിത്തതാണവദേശികഃ || 22.224 ||

സ്ഫുലിംഗൈഃ ഖഡ്ഗനിഷ്പിഷ്ടന്തദംഭോലിസംഭവൈഃ |
ആസീദിരദമോഘാനാമചിരദ്യുതികൽപനാ || 22.225 ||

സവ്യാലമ്യഗസംകീർണ്ണാ രമ്യതുംഗരഥദ്രുമാ |
വിസസർപ്പ ചമുസ്തത്ര വിന്ധ്യവന്യേവ ജംഗമാ || 22.226 ||

താലഭയസജംഘാഗ്ന്യാഃ കുന്ദൈരുത്തംഭിതാംബരാഃ |
ഗർജ്ജിതൈസ്ത്രാസയാമാസുർഗ്ഗജാ വനമതംഗജാൻ || 22.227 ||

ബലയന്ത്രണയാ തത്ര ഗൃഹീതൈർവ്വിപിനഭിപൈഃ |
വ്യവർദ്ധയത താം സേനാം വിന്ധ്യപാദൈരിവോന്നതൈഃ || 22.228 ||

യുഥൈർഭിരദശൈലാനാം കനൽകദലികാവനൈഃ |
അന്തരം പൂരയാമാസ വിന്ധ്യനീഹാരഭൃത്യോഃ || 22.229 ||

അരാതിവനിതാനേത്രൈശ്രുധാരാധരൈരിമാം |
വീരോ വസുമതീമിത്ഥം വിദധേ ദേവമാത്യകാം || 22.230 ||

ധർമ്മയുപനിഭൈസ്തസ്യ ജയസ്തംഭൈഃ സമന്തതഃ |
പ്രരുഡാദ്ഭൃതരോമാഞ്ചോ പ്രത്യഭാസത മേദിനീ || 22.231 ||

ജിതാശേഷ വിപക്ഷസ്യ ബദ്ധമുക്താവഭാസിനീ |
അഭവത്കകുഭാം തസ്യ കീർത്തിഃ ശ്രവണഭൃഷണം || 22.232 ||

ഇതി ഗ്രാഹ്യകരാശ്ചക്രേ ഹരിതോ ഹരിതോഷക്യത് |
വീരഃ സുരഭിണാ സ്വേന യശസാഽഽവാസിതാംബരാഃ || 22.233 ||

ഹൃതസർവ്വസ്വഭീനാനാം വ്രീഡാമപനുദന്നിവ |
അഭിശത് ക്ഷൗമമാശാനാം യശോഭിർഹംസലക്ഷണൈഃ || 22.234 ||

സ ചക്രവൽ പരിക്രമ്യ ക്ഷമാചക്രമരിന്ദമഃ |
ക്ഷപയിത്വാ രിപുൻ സർവ്വാൻ ശൗരിപാർശ്വം പുനർയയൗ || 22.235 ||

സൈന്യസിന്ധുപഥസ്തസ്യ സ്ഥലീശേഷിതകണ്ടകഃ |
വിദധേ വിസ്ഥയോന്നിദ്രപ്രീതികണ്ടകിതാം ഭുവം || 22.236 ||

തമേവമഖിലാമാശാം പരിക്രമ്യോദയസ്ഥിതം |
പ്രദ്യോതനസമം പൗരാഃ പ്രഹൃഷ്ടാഃ പ്രത്യുപാസത || 22.237 ||

സൈന്യഘോഷസമാഹൃതൗ തതോ ഹരിഹലായുധൗ |
തമഭ്യാജഗ്മതുർദ്ദുരാദുഗ്രസേനപുരോഗമൗ || 22.238 ||

ഭദ്രശേ സാത്യകിസ്തത്ര രാമമുഖ്യൈഃ സരാജകഃ |
അന്യൈഃ സഹ ദിശാപാലൈരാഖണ്ഡല ഇവാപരഃ || 22.239 ||

അഭിവന്ദ്യ സ താൻ വന്ദ്യാനഭിവൃക്തപരാക്രമഃ |
തദനുപ്ലവഭാവേന പ്രാവിശദ്രാകാം പുരീം || 22.240 ||

പ്രസ്ഥിതൗ പരിമേയാനി പശ്ചാദുപചിതാനി സാ |
ജഗ്രസേ യദുസൈന്യാനി ജഗന്തീവ ഹരേസ്തനൂഃ || 22.241 ||

അഷ്ടാസു ദിക്ഷു വിഭവൈരുപസംഗൃഹീതൈഃ
യക്ഷാസ്പദപ്രഹസനീ യദുരാജധാനീ |
സത്യാനുഭാവവസുദേവസുതപ്രസതൈഃ
സംഭൃതഭിക്പതിവിഭൃതിരിവാബഭാസേ || 22.242 ||

അഭ്യർച്യ പൂർവ്വവിഭവാദധികൈഃ പ്രദിഷ്ടൈഃ
നാകാധിപാനിവ നവോപഹൃതാനരേന്ദ്രാൻ |
ധർമ്മാനുപാലനനിയോഗനിരൂഢചിത്താൻ
പ്രാസ്ഥാപയത് പ്രതിദിശം പ്രഥമോ യദുനാം || 22.243 ||

മണിമകുടസഹസ്രൈസ്സർവ്വാസുദേവസ്യ ഭൂപാഃ
പദസവിധനിഷണ്ണാം പാദുകാമർച്ചയിത്വാ |
പ്രതിയയുരുപലബ്ധൈഃ പാരിജാതപ്രസുനൈഃ
സുരഭയിതുമുപേത്യ സ്വാവരോധാൻ പ്രസാദ്യാൻ || 22.244 ||

|| ഇതി കവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ ശ്രീമഭേക്ഷനാഥസ്യ
വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു യാദവാഭ്യുദയേ മാഹാകാവ്യേ ഭാവിംശഃ സർഗ്ഗഃ ||